

Acta historico-oeconomica. Časopis za ekonomsku povijest. Vol. 25–26, Zagreb: Školska knjiga, 1998/1999. 192 strani.

Ta nekdanja edina jugoslovanska revija za gospodarsko zgodovino še izhaja, seveda omejena na Hrvaško in v nekoliko zmanjšanem obsegu. Največ prispevkov kot po navadi prispeva glavni in odgovorni urednik dr. Ivan Erceg.

V tej številki Ivan Erceg objavlja Pregled diobe Adamovičevih posjeda u Slavoniji (početkom 19. stoljeća) (str. 7–63). Ivan Kapistran Adamović (1726–1808) je bil zastopnik hrvatskega donacionalnega plemstva, ki je zasedal visoke upravne položaje v Slavoniji in mu je cesarica Marija Terezija z darovnico (ki je objavljena v izvorniku), l. 1765 podelila gospostvo (veleposestvo) Čepin, na katerem se je postopoma oblikovalo šest posestev. Adamović je bil ugledna osebnost v gospodarskem, upravnem in narodnem življenju Slavonije. Niso pa bili taki tudi njegovi sinovi, eden je umrl že pred njim, dva pa pozneje, vendar sta kmalu po očetovi smrti veleposestvo razdelila. Iz tega pravnega posla, ki je bil izvršen na podlagi izčrpnega opisa in gospodarskega stanja posesti je Erceg napisal to razpravo, ki daje vpogled v gospodarsko stanje tega posestva, značilnega za Slavonijo. Ta vir je delno objavljen tudi v latinskem jeziku.

Šime Peričić je prispeval Prilog poznavanju gospodarstva kninskog kraja u 19. stoljeću (str. 64–94). Nedavno so bila objavljena dela o demografskem razvoju Knina in njegovega območja v 19. stoletju, Peričić pa je s to razpravo dodal dopolnilo o gospodarskem stanju in razvoju. Knin je v tem času in tudi pozneje štel med najbolj pasivne predele Dalmacije. Gospodarstvo je temeljilo v glavnem na poljedelstvu in živinoreji, ki so ju zaradi slabih donosov morali dopolnjevati z domačo obrtjo, zlasti s pletarstvom in lončarstvom. Obrt je bila na zelo nizki ravni. Ukvarjali so se začeli s predelavo mleka, izdelavo pijač in zdravstvenih poživil, delno so pripravljali tudi surovine za izdelavo cementa. Kar razvito je bilo mlinarstvo. Ker je Knin postajal kar pomembno križišče, se je začela razvijati tudi trgovina.

Ivan Erceg objavlja referat Salzpächter und Salzkaufleute an den ostadriatischen Küsten (str. 95–105), ki ga je imel l. 1995 na 3. mednarodnem kongresu o soli v Granadi. V njem so obdelani začetki najprej zbiranja soli nato pa njenega pridobivanja, južnodalmatinsko območje in Dubrovniška republika in trgovskemu prometu s soljo ter pridobivanje in prodaja soli v Splitu in ob srednjedalmatinski obali. Nekajkrat sta omenjena tudi Koper in Piran.

Saša Haberle je napisala prispevek Osiguravajuća zadruga "Croatia" prvih 50 godina (1884–1933) (str. 106–119). Omenjena zadruga je bila prva domača zavarovalniška družba, najprej za zavarovanje proti požaru, pozneje je razširila svojo dejavnost tudi na druge zavarovalniške panoge in po l. 1919 tudi na druge pokrajine. Delovala je prav uspešno, vendar jo je gospodarska kriza v tridesetih letih precej prizadela.

Ivan Erceg objavlja Dandolo v omanji prilogi za upoznavanje stanovništva Dalmacije (1808) (str. 120–127). Pisec je obdelal stanje in število prebivalstva v štirih okrajih in sicer: Zadru, Šibeniku, Splitu in Makarski. Obravnava tudiavarne in družbene razmere in predlaga, da bi država (Ilirske province oz. Napoleon) vsestransko pomagala temu območju.

Mira Kolar-Dimitrijević objavlja razpravo Mnogostruka djelatnost Maksa Mautnera u gospodarstvu Hrvatske od 1908. do 1941. godine (str. 128–145). Mautner je bil žid, rojen 1882 na Madžarskem, ki pa se je šolal na Hrvaškem in je od 1908 naprej vse svoje življenje namenil izboljševanju gospodarstva, zlasti trgovine v Zagrebu. Služboval je kot tajnik in spiritus agens v najrazličnejših gospodarskih združenjih. Med NDH je, enako kot vsa njegova družina, izginil v koncentracijskem taborišču. Pred tem ga ni rešila niti starost, niti dejstvo, da ni bil premožen.

Zanimiv je sestavek Ivana Ercega z naslovom Pisanje o nacionalnoj ekonomskoj povijesti (R. Bičanić novije doba) (str. 146–155). V njem je ponatisnjen prikaz knjige N. Vuča, Privredna istorija naroda FNRJ do Prvog svetskog rata, ki ga je R. Bičanić objavil v Historijskem zborniku, 2. knjigi, Zagreb, 1949, str. 261–269). R. Bičanić, kot neke vrste teoretika ekonomske zgodovine, naši starejši zgodovinarji poznajo po njegovi polemiki o tej panogi zgodovine s prof. F. Zwitterjem v ZČ. V tem prikazu Vučeve knjige pa avtor dokazuje številne napake, načelne in strukturne pomanjkljivosti, ki ne opravičujejo, da bi se njegova knjiga lahko štela kot prikaz gospodarske zgodovine jugoslovanskih narodov, ker Makedonije sploh ni obravnaval, gospodarsko pomembne Vojvodine tudi skoraj ne, Slovenijo in Hrvaško pa neustrezno in pomanjkljivo. Erceg je to besedilo objavil zato, da bi spomnil na Bičanićeve zahteve, kako naj bi bile vse zgodovinske razprave prežete z gospodarskim ozadjem, kar pa se ni uresničilo. Zdi se tudi, da zanimanje za gospodarsko zgodovino in njen pomen pojema, kar sklepa iz tega, da na novo ustanovljenih eko-

nomskih fakultetah v Osijeku, na Reki, v Splitu in Dubrovniku tega predmeta ni več. Spet enkrat Slovenci prednjačimo. Na Ekonomski fakulteti v Ljubljani so ta predmet ukinili že pred približno štiridesetimi leti.

Sabine Florence Fabijanec objavlja Bibliografijo Acta Historico-Oeconomica, Vol. XI–XX (1984–1993) (str. 156–164). V njej so žal povzete tudi vse napake v prevodih v tuje jezike, ki so bile že v osnovnih besedilih.

Sledijo še ocene in prikazi treh publikacij, med drugim izčrpn prikaz švicarske gospodarske zgodovine Francoisa Bergiera iz l. 1983.

Jože Maček

ZVEZA ZGODOVINSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

je med drugim izdala:

27. zborovanje slovenskih zgodovinarjev, Ljubljana 1994 : zbornik. – Ljubljana, 1994. – 1.000 SIT

Sosed v ogledalu soseda od 1848 do danes : 1. zasedanje slovensko-avstrijske zgodovinske komisije, Bled 1993. – Ljubljana 1995. – 1.500 SIT

Slovenija v letu 1945 : zbornik referatov. – Ljubljana 1996. – 1.000 SIT

Življenje in delo Josipa Žontarja : ob stoletnici rojstva. – Ljubljana, Kranj 1996. – 500 SIT

Razvoj turizma v Sloveniji : zbornik referatov z 28. zborovanja slovenskih zgodovinarjev, Bled 1996. – Ljubljana 1996. – 1.500 SIT

Slovenija 1848–1998: iskanje lastne poti : mednarodni znanstveni simpozij, Maribor 1998. Ljubljana 1998. – 2.000 SIT

Množične smrti na Slovenskem : zbornik referatov z 29. zborovanja slovenskih zgodovinarjev, Izola 1998. – Ljubljana 1999. – 2.000 SIT

Temeljne prelomnice preteklih tisočletij : zbornik referatov s 30- zborovanja slovenskih zgodovinarjev, Rogla 2000. – Ljubljana 2001. – 2000 SIT

Zainteresirani lahko kupijo knjige na sedežu ZZDS v Ljubljani, Aškerčeva 2 (tel. 01/241-1200). Člani ZZDS imajo 25 odstotni popust, študentje pa 50 odstotni popust.